

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2030

Sisällys

- Yleiskatsaus hyvinvointialueen vuoteen 2026
- Hyvinvointialueen talouden kokonaiskuva
- Toimialojen katsaukset
- Toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne
- Talousarvion käsittelyn eteneminen

Yleiskatsaus hyvinvointialueen vuoteen 2026

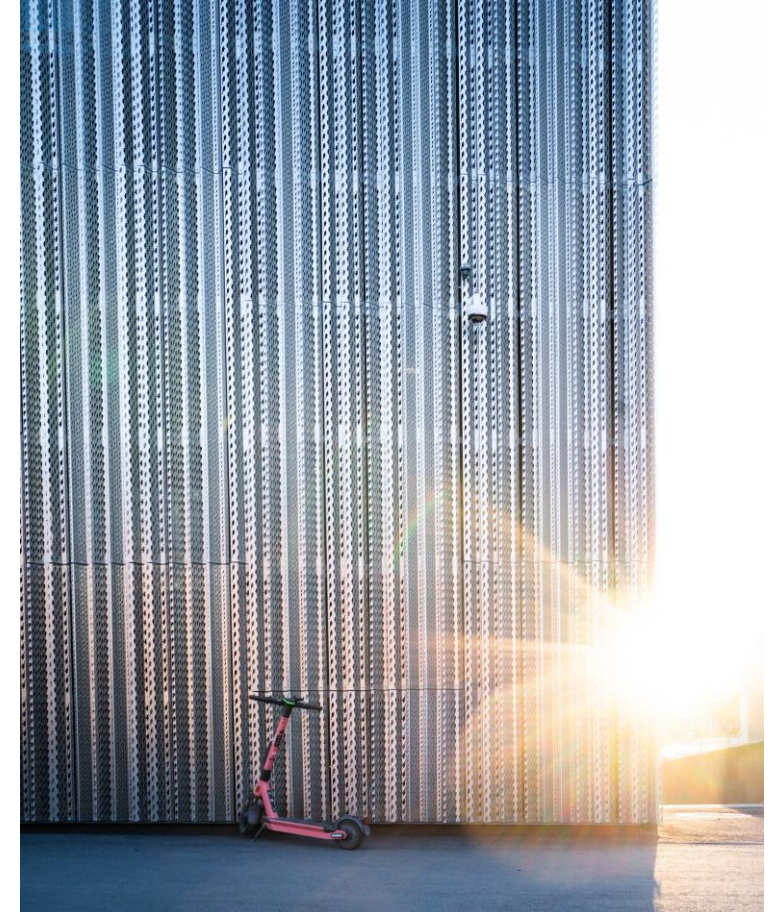
Hyvinvointialueen vuosi 2026

- Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on vuonna 2026 poikkeuksellisen vaativa. Tavoitteena on saavuttaa nollatulos ja luoda perusta talouden vakaalle kehitykselle seuraavina vuosina. Tämä edellyttää merkittäviä sopeuttamistoimia ja tiukkaa talouden hallintaa koko organisaatiolta. Hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta kuitenkin edelleen huolehditaan.
- Hyvinvointialuestrategiaa on päivitetty vuoden 2025 aikana. Strategisia tavoitteita päivitettiin tuomalla mukaan aiempaa vahvemmin talouden näkökulma. Uudeksi painotukseksi strategiassa nostettiin toiminnan sopeuttaminen käytettävissä olevaan rahoitukseen, mikä sitoo strategian kestävään taloudenhallintaan. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, palveluiden saavutettavuus sekä sujuvuuden kehittäminen säilyivät keskeisinä tavoitteina, mutta niitä tarkastellaan jatkossa myös kustannusvaikuttavuuden ja taloudellisen sopeutumisen kautta.
- Vuoden 2026 tulostavoitteen saavuttaminen edellyttää uusien toimintakäytäntöjen käyttöönottoa, palvelutasojen systemaattista arviointia ja muutoksia, tiedolla johtamisen vahvistamista sekä uusien toimintamallien johdonmukaista juurruttamista koko organisaatioon.
- Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely jatkuu kesään 2026. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida alueen taloudellinen tilanne ja laatia yhdessä hyvinvointialueen kanssa uskottava ja realistinen ohjelma talouden tasapainottamiseksi sekä rakentaa kestävä toimintamalli tulevaisuuteen. Tämä voi edellyttää muutoksia talousarvioon kevään 2026 aikana.

Hyvinvointialueen talouden kokonaiskuva

Talouden tilannekuva

- Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden tilanne on hyvinvointialueiden heikoin. Kertyneet alijäämät olivat vuoden 2024 lopussa 255 M€ ja myös vuoden 2025 talous on alijäämäinen.
- Valtion rahoitus ei mahdollista tämänhetkistä palveluiden laajuutta ja palvelutasoa. Palvelujen laajuutta ja palvelutasoa on alennettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.
- Kustannusten kasvu on taitettava alle hyvinvointialueiden keskimääräisen kustannusten kasvun. Tähän saakka kustannusten kasvu on ollut keskimääräistä suurempaa.
- Tilanne edellyttää uusista talouden sopeuttamistoimista päättämistä.
- Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelujen laajuus ja palvelujen piirissä olevan väestön osuus on useissa palveluissa suurempi kuin muilla alueilla -> palvelujen tasokorjaus on mahdollista ilman, että asukkaiden yhdenvertaisuus muihin alueisiin verrattuna heikentyy.
- Sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi hyvinvointialueella on parhaillaan käynnissä myös talouden ennakkoinnin ja johtamisen toimintamallien kehittäminen.

Talouden tasapainottamisen tavoite

- Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisen tavoite on, että talous on tasapainossa vuonna 2026 ja kertyneet alijäämät katetaan vuoden 2030 loppuun mennessä.
- Vuoden 2026 tavoitteena on, että toiminnan rahoitus riittää kattamaan toiminnan kustannukset ja uutta alijäämää ei synny. Tämä edellyttää merkittävää toiminnan mukauttamista käytettävissä olevan rahoituksen tasoon.
- Vuoden 2027 tulos on suunniteltu ylijäämäiseksi siten, että kertyneiden alijäämien kattaminen saadaan alkuun.
- Kustannustason kehittyminen vuoteen 2030 saakka on arvioitu käyttämällä tämänhetkisiä arvioita kustannustason kehitystä kuvaavien indeksien, palkkaratkaisujen ja palvelutarpeen kehityksestä. Arvio valtion rahoituksen kehityksestä vuoteen 2030 saakka perustuu valtiovarainministeriön esittämään hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelmaan ja arvioihin sen jälkeisestä rahoituksen kehityksestä.
- Alijäämien kattaminen vuoden 2030 loppuun mennessä edellyttää tämänhetkisen arvion mukaan yli 40 miljoonan euron vuosittaisia uusia sopeuttamistoimia vuosina 2027-2030.

Talousarvioesitys 2026

1 000 €	Tilinpäätös 2024	Talousarvio Muutettu 2025	Talousarvio- esitys 2026 8.10.	Muutos Esitys - TA2025	Muutos-% Esitys - TA2025
TOIMINTATUOTOT	187 427,9	181 482,2	169 751,7	- 11 730,4	-6,9 %
Myyntituotot	41 807,5	29 739,7	27 924,7	- 1 815,0	-6,5 %
Maksutuotot	94 884,1	103 660,5	104 435,6	775,0	0,7 %
Tuet ja avustukset	35 150,3	30 638,0	21 372,1	- 9 265,9	-43,4 %
Muut toimintatuotot	15 586,0	17 443,9	16 019,4	- 1 424,5	-8,9 %
TOIMINTAKULUT	- 1 483 788,2	- 1 487 772,9	- 1 438 175,0	49 597,9	-3,4 %
Henkilöstökulut	- 690 914,0	- 731 412,5	- 727 332,7	4 079,8	-0,6 %
Palvelujen ostot	- 577 369,6	- 533 273,4	- 489 681,5	43 591,9	-8,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 97 464,0	- 95 092,3	- 99 305,8	- 4 213,5	4,2 %
Avustukset	- 21 214,4	- 28 897,6	- 27 268,3	1 629,3	-6,0 %
Muut toimintakulut	- 96 826,2	- 99 097,1	- 94 586,6	4 510,5	-4,8 %
TOIMINTAKATE	- 1 296 360,3	- 1 306 290,8	- 1 268 423,3	37 867,4	-3,0 %
VALTION RAHOITUS	1 192 186,7	1 271 292,1	1 307 799,9	36 507,8	2,8 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 6 745,1	10 000,0	11 500,0	1 500,0	13,0 %
VUOSIKATE	- 110 918,7	44 998,7	27 876,6	72 875,3	261,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 30 812,6	29 134,0	27 876,6	1 257,4	-4,5 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	- 141 731,3	74 132,7	0,0	74 132,7	

Talousarvio 2026 ja suunnitelmavuodet 2027 - 2030

1 000 €	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
TOIMINTATULOT	187 428	181 482	169 752	173 966	178 605	183 373	188 274
Myyntituotot/Liikevaihto	41 807	29 826	27 925	28 659	29 470	30 304	31 162
Maksutuotot	94 884	103 661	104 436	107 182	110 215	113 335	116 542
Tuet ja avustukset	35 150	30 638	21 372	21 934	22 555	23 193	23 850
Muut toimintatuotot	15 586	17 358	16 019	16 191	16 365	16 542	16 720
TOIMINTAMENOT	-1 483 788	-1 487 773	-1 438 175	-1 435 912	-1 433 708	-1 431 437	-1 452 579
Henkilöstökulut	-690 914	-731 683	-727 333	-730 752	-729 743	-728 801	-730 900
Palvelujen ostot	-577 370	-531 373	-489 682	-486 484	-485 834	-485 096	-498 264
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 464	-95 092	-99 306	-98 290	-98 132	-97 955	-100 610
Avustukset	-21 214	-30 527	-27 268	-27 017	-26 997	-26 973	-27 707
Muut toimintakulut	-96 826	-99 097	-94 587	-93 368	-93 003	-92 613	-95 098
TOIMINTAKATE	-1 296 360	-1 306 291	-1 268 423	-1 261 946	-1 255 102	-1 248 063	-1 264 306
Valtion rahoitus	1 192 187	1 271 292	1 307 800	1 349 910	1 376 218	1 394 681	1 394 681
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 745	-10 000	-11 500	-11 200	-10 820	-10 840	-10 850
Korkotuotot	1 982	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1 088	600	0	0	0	0	0
Korkokulut	-9 751	-10 600	-11 500	-11 200	-10 820	-10 840	-10 850
Muut rahoituskulut	-64	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-110 919	-44 999	27 877	76 764	110 296	135 777	119 525
Poistot ja arvonalentumiset	-30 813	-29 134	-27 877	-25 347	-26 951	-30 098	-30 605
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 048	-29 134	-27 877	-25 347	-26 951	-30 098	-30 605
Arvonalentumiset	-765	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-141 731	-74 133	0	51 417	83 345	105 679	88 919
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-141 731	-74 133	0	51 417	83 345	105 679	88 919
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, 1000 €	-255 228	-329 361	-329 361	-277 943	-194 598	-88 919	0
Toimintakulujen muutos edellisestä vuodesta %	4,1 %	0,3 %	-3,3 %	-0,2 %	-0,2 %	-0,2 %	1,5 %
Talouden sopeutustarve vrt kasvupaine M€				53 M€	43 M€	43 M€	2 M€

Sopeuttamistoimenpiteet

- Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet on valmisteltu sen mukaisesti, että toiminta sopeutetaan vuonna 2026 käytettävissä olevaan rahoitukseen.
- Toimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Hyvinvointialueen kustannusrakenteessa sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus on yli 75 %, joten sopeuttamistoimenpiteitä kohdentuu euromääräisesti eniten näihin palveluihin.
- Toimenpiteiden kohdentamisessa on tarkasteltu erityisesti eroja palvelujen laajuudessa ja peittävydessä tai tuotantokustannuksissa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja toisaalta eroja hyvinvointialueen oman toiminnan eri yksiköiden välillä. Toimenpiteet sisältävät sekä palvelujen tuotannon tehostamisen toimenpiteitä, palveluiden järjestämistavan muutoksia että palvelujen myöntämisen perusteiden tai sisällön muutoksia.
- Palvelujen toteutustavoissa, muodoissa ja sijainneissa tapahtuu muutoksia vuoden 2026 aikana, mutta hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta huolehditaan edelleen.
- Jos vuoden 2025 talous toteutuu arvioitua heikompana, pitää hyvinvointialueella tehdä uusia sopeutus päätöksiä vielä kevään 2026 aikana. Valtiovarainministeriön käynnistämä arviointimenettely on parhaillaan käynnissä. Arviointiryhmän laatima toimenpidesuunnitelma valmistuu kesään 2026 mennessä ja aluevaltuusto tekee päätökset suunnitelman toimeenpanosta. Myös tästä syystä voi olla tarpeen tehdä muutoksia talousarvioon kevään 2026 aikana.

Sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpide	Säästö TA2026 (1000 €)
Yhteensä	58 301
Toimintatuottojen kasvattaminen	470
Ulkoisten vuokratuottojen kasvattaminen	350
Psykiatrisen palvelualueen myyntituottojen kasvattaminen	120
Strategian ja palvelustrategian päivitykset	3 975
Oman toiminnan lisääminen ja profilointi lastensuojelun laitoshoidossa	350
Omaishoidon kattavuuden alentaminen ikääntyneiden ja työikäisten osalta, omaishoidon tuen myöntämisperusteiden muutos	3 200
Omaishoidon tuen myöntämisperusteiden muutokset	
Perhehoidon käytön vähentäminen	400
Kotihoidon kattavuuden alentaminen	
Sisätautien palveluyksikön dialyysitoiminnan ja hoitokeskuksen ateriatoiminta	25

Palveluverkon toimenpiteet ja tilankäytön tehostaminen	17 009
Vuokrakustannusten vähentäminen: Palveluverkko 1.0 ja tilankäytön tehostaminen	4 000
Vuokrakustannusten vähentäminen: Palveluverkko 2.0 ja tilankäytön tehostaminen	3 500
Multian neuvolan lakkauttaminen	2
Toimintamallin muutos / Lievestuoreen neuvola	0
Vihtavuoren neuvolan sijainnin muutos	0
Konneveden neuvola	23
Kannonkosken neuvola	1
Kivijärven neuvola	2
Toimintamallin muutos/Kyyjärven neuvola	1
Kuoreveden lastenneuvolapalvelun siirto Jämsän Sote -asemalle	1
Palvelurakenteen keventäminen ikääntyneiden palveluissa	-
Kotimäen ryhmäkodin muutos yhteisöllisestä asumisesta kotihoidon palveluille (Jämsä)	119
Koskentien ryhmäkodin muutos yhteisöllisestä asumisesta kotihoidon palveluille (Jämsä)	60
Pihlajarinteen yhteisöllisen asumisen muutos kotihoidon palveluun (Petäjävesi)	81
Läkipohjan palvelutalosta luopuminen (Jämsä)	603
Tuuliharjun asumisyksiköstä luovutaan (Luhanka)	347
Sylvi asumisyksiköstä luovutaan (Laukaa)	584
Harjuhovin muuttaminen yhteisölliseksi asumiseksi (Vaajakoski, Jyväskylä)	450
Hopearannan asumisyksiköstä luopuminen (Kivijärvi)	346
Perusterveydenhuollon kiirevastaanoton Äänekoski ja Jämsä palveluajan lyhentäminen	400
Fysioterapian palvelujen tiivistäminen palveluverkkouudistuksen myötä	240
Pohjoisen Keski-Suomen näytteenoton henkilökunnan määrän tarkastelu	200
Alueellisen osastotoiminnan verkoston tiivistäminen	2 500
Terveysasemien palveluverkko	1 950
Suun terveydenhuollon palveluverkko	600
Näytteenoton ja laboratorion analytiikan käytön vähentäminen	900
MTP palveluiden uudelleenorganisointi	100

Sopeuttamistoimenpiteet

Hankintasopimukset ja ostojen vähentäminen	3 981
Vartiointipalveluiden rajaukset	50
Strateginen johtaminen ja järjestäminen vastuualueen ostopalveluista säästäminen	100
Energian säästötoimet	100
Microsoft-lisenssien optimointi	300
Lastensuojelun oman laitoshoidon lisääminen	600
Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelun vähentäminen	836
Jälkihuollon tuetun asumisen ostopalvelun vähentäminen	250
Palvelusetelitoiminnan supistaminen	470
Yhteinen YTA-alueen vaativan tason laitoshoidon hankintasopimus 2026 alkaen	500
Vammaispalvelun toimintakeskusten ryhmäkuljetusten kustannusten vähentäminen	125
Vammaisten päivätoiminnan ostopalveluiden vähentäminen	500
Asiantuntijapalvelusta luopuminen suun terveydenhuollossa	130
Puhdastilojen mikrobiologisten näytteiden inkubointi ja lukeminen omana toimintana	20
Digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen	80
Puheentunnistuksen käytön lisääminen	80

Henkilöstötoimenpiteet	13 361
Strateginen johtaminen ja palveluiden järjestäminen vastuualueen tehtäväjärjestelyt sekä tietojohdamisen palvelualueen lakkauttaminen	70
Viestintäpalvelujen sopeuttaminen	22
Henkilöstömenoihin vaikuttavat hyvinvointialuetasoiset toimenpiteet	5 000
Henkilöstöetuuksien rajoitukset	1 600
Sairauspoissaolopäivien vähentyminen/työkyvyttömyyden kustannuksiin sekä työkyvyttömyysriskiin vaikuttaminen	600
Palvelutuotannon tukipalveluiden henkilöstökäytön optimointi	400
Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sijaisten käytön minimointi	20
Henkilöstövähennykset ikääntyneiden ennaltaehkäisevästä tuesta	45
Vammaisten päivätoiminnan henkilöstörakenteen kehittäminen	25
Vammaispalveluiden henkilöstöressurssien käytön tehostaminen ja tuottavuuden parantaminen	570
Monituottajamallin vahvistaminen, kotihoidon ulkoistus neljällä alueella	255
Wiitalinnan ikääntyneiden ja vammaisten palveluvastaavan tehtävien yhdistäminen	40
Jämsän kuntoutuspalvelujen osastonsihteerityöpanoksen uudelleenorganisointi	43
Nova 2:n infopisteen lopettaminen	64
Etälääkäripäivystyksen lopettaminen arki-illoista ja viikonlopuista	216
Kiireettömän hoidon järjestäminen, lisätyön vähentäminen	1 400
Sijaisten käytön vähentäminen	
Sijaisten käytön vähentäminen	50
Erikoisvastaanottojen ja hoitotarvikejakelun toiminnalliset muutokset	60
Avoterveydenhuollon johtamisjärjestelmän tiivistäminen	300
Työtehtävien uudelleentarkastelu	81
Kehittämistehtävien vähentäminen	100
Digisoten integraatio soteasemien toimintaan	400
Avoterveydenhuollon vastaanottopalveluiden henkilöstökustannusten vähentäminen	2 000

Sopeuttamistoimenpiteet

Toimintamallien ja -prosessien uudistaminen	19 424		
Palvelutuotannon tukipalveluiden toimintatapojen arviointi ja uudistaminen	180	Hoivala laitoshoidon yksiköstä luovutaan (Äänekoski)	400
Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalihuoltolain mukaisen asumispalvelurakenteen keventäminen	3 600	Konginkankaan asumisyksiköstä luopuminen (Äänekoski)	776
Lasten ja nuorten palvelut; oman toiminnan tehostaminen	60	Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen perusopetuslain mukaisesti	315
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut; lasten ja nuorten ja perheiden sote-palveluiden painopisteen siirto varhaiseen tukeen ja peruspalveluihin	250	Henkilökohtaisen avun palvelun peittävyys vastaa maan keskimääräistä tasoa	300
Palveluiden myöntämisen perusteiden ja asiakasprosessien tarkennukset	450	Perusterveydenhuollon mt-palveluiden vahvistaminen ja avopalveluiden uudelleen organisointi	1 750
Painopisteen siirtäminen perhehoitoon lastensuojelun sijoituksissa	300	Psykiatristen potilaiden hoidon painopisteen siirto avohoitopainotteisemmaksi	200
Adoptioneuvonnan järjestämistavan muutokset	40	Sydäntutkimusten lähipalveluna tuotettu integroitu erikoissairaanhoito siirretään avoterveydenhuollosta osaksi konservatiivista palvelualuetta.	200
Lastensuojelun sijoitusten keston lyhentäminen, sekä sijoitusmäärän vähentäminen lastensuojelun avohuollossa	1 800	Vähennetään tai luovutaan kokonaan ei-lääkinnällisten ja ei lakisääteisten liikuntaryhmien tuottamisesta	30
Henkilökohtaisen avun palvelun peittävyys vastaa maan keskimääräistä tasoa	300	Hoitotarvikejakelun myöntämisen kriteereiden tarkastelu	100
Kinnulan päivätoiminta (ikääntyneet) siirtyminen ostopalvelusta omaksi toiminnaksi	12	Ensihoidon kenttäjohtajien työpanoksen siirtäminen ensihoitoyksikköön	160
Ikääntyneiden päivätoiminnan tauot	52	Ensihoidon tuotantotavan muutos	400
Työosuusrahojen kohdentaminen avotyön asiakkaille	150	Hoitotarvike- ja lääkeprosessien uudistaminen ensihoidossa	50
Oman toiminnan tehostaminen ikääntyneiden kotihoidossa ja asumisessa	2 000	Ensihoidon henkilöstöresurssien suunnittelun uudistaminen	200
Akselin ja Elinan lyhytaikaispaikkojen vähennys	350	Lääkäreiden antaman puhelinkonsultaatiotuen yhtenäistäminen ja keskittäminen	400
Lutakon kotihoitotiimin yhdistäminen kahteen naapuritiimiin	286	Näytteenoton ja laboratorion analytiikan käytön vähentäminen	1 100
Yhteisöllisen asumisen lisääminen Luhtisen asumisyksikköön	4	Nuorisopsykiatrian toisen osaston sulkua 2026	400
Yhteisöllisen asumisen paikkamäärien vähentäminen Metsätähti yksikössä	129	Osasta yleissisätautien ja endokrinologian ostolääkäritoiminnoista luopuminen	180
		Alueellisen osastotoiminnan resursoinnin optimointi	2 500

Sopeuttamistoimenpiteet toimialoittain

Toimenpiteet yhteensä 58,3 miljoonaa euroa, josta

- Konsernipalvelut 11,3 miljoonaa euroa
- Sosiaali- ja terveystoimen palvelut 42 miljoonaa euroa
- Henkilöstömenoihin vaikuttavat hyvinvointialuetasoiset toimenpiteet 5 miljoonaa euroa, josta
 - Lomapalkkavelan pienentäminen vuosilomaohjeiden uusimisella, tavoite 1,5 miljoonaa euroa
 - Lomautukset tai vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet ilman sijaisten käyttöä, tavoite 2 miljoonaa euroa
 - Operatiivisesti johdettavat toiminnan tehostamisen ja prosessien uudistamisen toimenpiteet, tavoite 1,5 miljoonaa euroa

Investointisuunnitelma

Investointisuunnitelma (1000 €)	2026	2027	2028	2029	2030
Pysyvät vastaavat, sitoumusvuosittain	52 890	20 714	23 594	13 560	13 970
Rakennukset	38 650	7 850	10 850	850	850
Laite- ja kalustohankinnat	3 757	2 514	2 524	2 750	2 500
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	9 483	10 350	10 220	9 960	10 620
Muut investoinnit	1 000	-	-	-	-
Pysyvät vastaavat, toteutumisvuosittain	25 664	33 664	38 324	18 500	14 250
Rakennukset	9 940	20 300	25 200	5 650	850
Laite- ja kalustohankinnat	3 757	2 514	2 524	2 750	2 500
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	10 967	10 850	10 600	10 100	10 900
Muut investoinnit	1 000	-	-	-	-
Investointeja vastaavat sopimukset	17 019	12 823	20 101	7 911	17 275
Rakennukset	2 230	1 700	11 350	1 150	932
Laite- ja kalustohankinnat	9 989	11 123	8 751	6 761	16 343
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	4 800	-	-	-	-
Investoinnit/sitoumukset yhteensä	69 909	33 537	43 695	21 471	31 245

Lisälainanottovaltuus tarvitaan vuodelle 2026

- Hyvinvointialueen investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot uusista investoinneista sekä investointeja vastaavista sopimuksista (pitkäaikaiset, yli 12 kuukauden mittaiset leasing- ja vuokrasopimukset). Investointisuunnitelmassa tulee osoittaa rahoitus investointisuunnitelman mukaisille investoinneille ja investointeja vastaaville sopimuksille joko tulorahoituksesta, omaisuuden luovutuksista, kertyneistä rahavaroista, investointeihin kohdistuvista tuista tai lainanottovaltuudesta.
- Investoinnin toteuttaminen voi ajoittua usealle eri vuodelle. Yhden vuoden lainanottovaltuuden tai muun rahoituksen on kuitenkin riitettävä vuoden aikana aloitettavan investoinnin koko määrään ja investointeja vastaavien sopimusten osalta koko sopimuskauden arvoon.
- Valtioneuvosto teki päätöksen 8.5.2025 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2026. Keski-Suomen hyvinvointialueen lainanottovaltuuden määrä on vuodelle 2026 nolla, joten esitettyjen investointien rahoitus on osoitettava tulorahoituksesta tai muista rahoituseristä.
- Vuonna 2026 tulorahoituksella tai muilla rahoituserillä ei pystytä kattamaan välttämättömiä investointimenoja ja tästä syystä on käynnistetty prosessi hyvinvointialueen vuoden 2026 lainanottovaltuuden korottamiseksi. Valtioneuvosto voi päättää lainanottovaltuuden muuttamisesta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi eikä investoinnille ole muuta rahoitusta.
- Lisälainanottovaltuus on yksi hyvinvointialueiden arviointimenettelyn kriteereistä. Keski-Suomen hyvinvointialueen osalta tämä kriteeri on täytynyt jo joulukuussa 2023 kun valtioneuvosto myönsi hyvinvointialueelle lisälainanottovaltuuden (46 miljoonaa euroa) vuodelle 2024. Valtioneuvosto on myöntänyt lisälainanottovaltuuden (38,8 miljoonaa euroa) myös vuodelle 2025.

Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Toiminnan rahavirta	-112 981	-44 999	27 877	76 764	110 296	135 777	119 525
Vuosikate	-110 919	-44 999	27 877	76 764	110 296	135 777	119 525
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 063	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-11 668	-983	-25 664	-33 664	-38 324	-18 500	-14 250
Investointimenot	-15 037	-19 686	-25 664	-33 664	-38 324	-18 500	-14 250
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 866	4 932	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	503	13 771	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-124 650	-45 982	2 213	43 100	71 972	117 277	105 275
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	83 607	57 333	-42 259	-43 100	-71 972	-85 554	-27 703
Pitkäaikaisten lainojen lisäys *)	14 000	4 502	21 290	15 800	15 800	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 393	-27 163	-27 100	-27 676	-27 856	-28 149	-27 703
Lyhytaikaisten lainojen muutos	93 000	79 994	-36 449	-31 224	-59 916	-57 405	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	51 403	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	135 010	57 333	-42 259	-43 100	-71 972	-85 554	-27 703
Rahavarojen muutos	10 360	11 351	-40 046	0	0	31 723	77 571
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot							
	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Investointien tulorahoitus, %	-911 %	-305 %	109 %	228 %	288 %	734 %	839 %
Laskennallinen lainanhoitokate **)	-1,47	-0,47	0,53	1,27	1,92	2,65	2,62

*) Esitetty investointisuunnitelma edellyttää lisälainanottovaltuutta vuodelle 2026, lainan nostosta osa toteutuisi vuosina 2027 ja 2028. Muilta osin taloussuunnitelmavuosille 2027-2030 ei ole esitetty tässä laskelmassa pitkäaikaisten lainojen lisäystä. Pitkäaikaisten lainojen tarve täsmennetään kunkin vuoden talousarvioon.

**) Laskennalliset lainanlyhennykset on laskettu jakamalla taseen keskimääräinen lainamäärä kymmenellä.

Aluevaltuustoon nähden sitovat talouden tavoitteet 2026

1 000 €	TA 2026
KÄYTTÖTALOUS (Toimintakate)	
Strateginen johtaminen ja järjestäminen	-10 477
Johtamisen tukipalvelut	4 056
Palvelutuotannon tukipalvelut	1 798
Keski-Suomen pelastuslaitos	-29 389
Sosiaali- ja terveystaloudelliset toimialan keskitetyt palvelut	-4 090
Lasten, nuorten ja perheiden sote-palvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut	-182 160
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	-412 318
Terveystaloudellisten palvelut	-635 843
TULOSLASKELMA	
Valtion rahoitus	1 307 800
Rahoitustulot ja -menot	-11 500
RAHOITUSOSA	
Lainakannan muutokset	-42 259
INVESTOINTIOSA	
Rakennukset	-9 940
Laite- ja kalustohankinnat	-3 757
ICT- ja muut aineettomat hyödykkeet	-10 967
Muut investoinnit	-1 000
Laajakantoiset investoinnit	0

Toimialojen katsaukset

Konsernipalvelut

Iso kuva konsernipalveluiden TA 2026 valmistelusta

- Konsernipalveluiden toimialalla toimintakulujen kasvun taittamisessa on onnistuttu. Tilivuonna 2024 organisaatiomuutokset huomioitu vertailukelpoinen toimintakulujen muutos edelliseen vuoteen oli -7,8 miljoonaa euroa (-2,7 %) ja henkilöstömäärän vähennys oli -50 henkilöä.
- Vuoden 2025 ensimmäisen puolivuosisikatsauksen mukaan toimialan kustannukset ovat olleet -0,1 miljoonaa euroa matalammat kuin edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana ja tilinpäätösennuste on 2,4 miljoonaa euroa talousarviota parempi.
- Talouden sopeuttamista jatketaan talousarviossa 2026. Konsernipalveluiden toimintakulut ovat 294,6 M€ ja se on -10,8 M€ (-3,5 %) vähemmän kuin kuluva vuoden muutetussa talousarviossa.
- Toimintakulujen alenema johtuu pääosin sopeutustoimenpiteistä, joita on yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa. Luvut vuosien 2025 ja 2026 välillä eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia organisaatiomuutoksista johtuen.
- Hallinnon ja tukipalveluiden toimintatapoja on määrätietoisesti kehitetty ja toimintoja uudelleen organisoitu hyvinvointialueen toiminnan alkuvuosina. Toimintatapojen uudistamista ja toiminnan yhteensovittamista valtion rahoituksen tasoon jatketaan vuoden 2026 talousarviossa.
- Toiminnan kehittämiseksi raportointi- ja analytiikkapalveluita sekä hankintatoimea vahvistetaan.

Nostot konsernipalveluiden TA 2026 sopeutustoimenpiteistä

- Talousarvio 2026 sisältää konsernipalveluiden osalta 11,3 M€ sopeutustoimenpiteet. Alla on merkittävimmät nostot:
 - Palveluverkko 1.0 ratkaisu ja tilojen vajaakäyttöasteen vähentäminen tuovat vuodelle 2026 noin 4,0 miljoonan euron säästöt tilakustannuksiin.
 - Palveluverkkoratkaisun 2.0 on arvioitu tuovan vuodelle 2026 noin 3,5 miljoonan euron tilavuokrasäästöt (kokonaisvuosivaikutus 7,8 miljoonaa euroa) ja palvelutuotannon tukipalveluiden osalta noin 0,4 miljoonan euron säästöt (kokonaisvuosivaikutus 0,9 M€).
 - Smartum työsuhde-etu (100 euroa/työntekijä) jätetään tauolle vuodeksi 2026 talouden tasapainottamiskeinona. Vaikutus on -1,2 M€.
 - Työterveyshuoltopalveluiden lakisääteisten palveluiden ylittävien palveluiden käyttöä rajoitetaan vuoden 2025 tapaan. Yleislääkäritasoisien työterveyshuollon palvelujen käyttö on mahdollista vasta kun palvelussuhde on kestänyt 6 kuukautta. Vaikutus on -0,4 M€.
 - Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan henkilöstövähennyksiä irtisanomismenettelyin sekä eläkepoistumaa hyödyntämällä. Taloutta sopeutetaan tilapäisesti myös lomautuksilla, jotka painottuvat johto- ja hallintotehtäviin. Tämän lisäksi supistetaan palvelu- ja tarvikehankintoja, lisenssikuluja, koulutus- ja matkustuskustannuksia jne.

Suunniteltujen sopeutustoimenpiteiden henkilöstövaikutukset konsernipalveluiden toimialalla

- Palvelutuotannon tukipalveluiden vastuualueelta lakkautetaan 5 tehtävää osana sopeutustoimenpiteitä.
- Tämän lisäksi toisen vaiheen palveluverkkoratkaisulla palvelutuotannon tukipalveluissa on vaikutuksia 56 tehtävään (tehtävien päättymisiä ja palvelusuhteen ehtojen muutoksia).
- Strategia- ja järjestämisen vastuualueelta lakkautetaan 2 tehtävää.
- Johtamisen tukipalveluista lakkautetaan 4 tehtävää.
- Yhteenvetona konsernipalveluiden toimialalta lakkautetaan 11 tehtävää osana talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Tämän lisäksi toisen vaiheen palveluverkkoratkaisulla on vaikutuksia 56 tehtävään palvelutuotannon tukipalveluissa (tehtävien päättymisiä ja palvelusuhteen ehtojen muutoksia).

Muut suunnitellut organisaatiomuutokset

- **Tietojohtamisen** palvelualue lakkautetaan ja perustetaan uusi **raportointi- ja analytiikkayksikkö** sosiaali- ja terveystoimen johtajan alaisuuteen. Toimintojen uudelleen organisoinnilla parannetaan hyvinvointialueen tietoperusteista johtamista, mikä tukee palvelutuotannon johtamisen ja toimintakulujen hallinnan, seurannan ja ennustettavuuden parantamista.
- **Hankintapalvelut** eriytetään talous- ja hankintapalveluista omaksi palvelualueekseen johtamisen tukipalveluiden vastuualueelle. Organisaatiomuutoksella vahvistetaan keskitetyn hankintatoimen strategista roolia ja ohjauksellista merkitystä.
- Perustetaan uusi **määräaikainen hankejohtajan tehtävä** ja hankejohtajalle määritellään strategiset kärkihankkeet. Uudella tehtävällä tuetaan palvelurakenne- ja toimintatapamuutoksien valmistelua ja toimeenpanoa osana arviointimenettelyä.
- Edellä kuvattuihin uudelleen järjestelyihin liittyen lakkautetaan kolme johtaja- ja päällikkötehtävää ja samalla perustetaan kolme uutta johtajan tehtävää, joista hankejohtajan tehtävä on määräaikainen.
- Tämän lisäksi raportointi- ja analytiikkapalveluihin lisätään kaksi uutta asiantuntijatehtävää ja hankintapalveluihin kaksi uutta asiantuntijatehtävää.

Keski-Suomen hyvinvointialue

hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet

Sisäinen tarkastus

sisäisen tarkastuksen päällikkö

Tuomas Piesanen

Hankejohtaja, strategiset kärkihankkeet

(määräaikainen)

johtajaylilääkäri

Kati Kinnunen

johtajaylihoitaja

Heljä Lundgrén-Laine

sosiaalihuollon johtaja

Marena Paahto

Konsernipalvelut

toimialajohtaja Lasse Leppä

Pelastustoimi

pelastusjohtaja Ville Mensala

Raportointi- ja

analytiikkapalvelut

Sosiaali- ja

terveyspalvelut

toimialajohtaja Kati Kallimo

Strateginen johtaminen

ja järjestäminen

strategiajohtaja

Anu Pihl

Hyvinvointi ja

kumppanuudet

Riskienhallinta

Strategia ja palveluiden

järjestäminen

Johtamisen tukipalvelut

toimialajohtaja

Lasse Leppä

Hallintopalvelut

HR-palvelut

Talouspalvelut

Tietohallintopalvelut

Tilapalvelut

Viestintäpalvelut

Hankintapalvelut

Palvelutuotannon

tukipalvelut

vastuualuejohtaja

Hanna Vihavainen

Logistiikka ja

kuljetuspalvelut

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Välinehuolto ja

lääkintätekniikka

Keski-Suomen

pelastuslaitos

pelastusjohtaja

Ville Mensala

Pelastustoiminta

Riskienhallinta

Lasten, nuorten ja

perheiden sosiaali- ja

terveyspalvelut

ja aikuisten

sosiaalipalvelut

vastuualuejohtaja

Päivi Kalilainen

Lasten ja nuorten palvelut

Perheiden palvelut

Aikuisten sosiaalipalvelut

Ikääntyneiden ja

vammaisten palvelut

vastuualuejohtaja

Tuija Koivisto

Ikääntyneiden

asiakasohjaus ja

keskitetyt palvelut

Ikääntyneiden koti- ja

asumispalvelut

Vammaispalvelut

Terveystenhuollon

palvelut

vastuualuejohtaja

Titta Frantsila

Avoterveydenhuolto

Päivystys, ensihoito ja

osastotoiminta

Erikoissairaanhoito,

konservatiivinen ja

psykiatrian palvelualue

Erikoissairaanhoito,

operatiivinen palvelualue

Pelastustoimi

Pelastustoimi

- Pelastustoimen organisaatio uudistettiin 1.1.2025 alkaen ja hallinto- ja päällystötehtäviä vähennettiin. Samassa yhteydessä ensihoidon palvelutuotanto siirtyi sosiaali- ja terveystalouden toimialalle. Pelastustoimen palvelutuotannossa, onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa, väestönsuojelutehtävissä sekä pelastustoimen varautumisessa ei ole ollut merkittäviä poikkeamia vuoden 2025 aikana.
- Vuoden 2025 sopeuttamis- ja tuottavuusohjelman toimenpiteet etenevät suunnitelmallisesti tavoitteiden mukaisesti. Elokuussa päättyneiden YT-neuvotteluiden osalta päätettiin lisätoimenpiteistä, joilla pyritään vaikuttamaan toimialan vuoden 2025 käyttötalouden tulokseen. Yhtenä pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisena kehittämistoimenpiteenä olevaa Keuruun paloaseman pelastustoiminnan 24/7-valmiuden kärkiyksikkötoimintaa ei aloiteta vuoden 2025 aikana. Lisäksi virkoja ja viransijaisuuksia on jätetty täyttämättä ja henkilöstön lomautukset toteutetaan syksyn aikana.

Pelastustoimi

- Vuoden 2026 talousarvion rahoituskehys edellyttää pelastustoimessa edelleen uusia sopeuttamistoimenpiteitä.
 - Tuottavuutta parannetaan selkeällä johtamisjärjestelmällä, laadukkaalla johtamisella ja toiminta-alueiden palvelutarpeiden mukaisilla henkilöstöresurssoinneilla.
 - Tarkastellaan henkilöstömitoitusta ja organisaatorakennetta koko pelastuslaitoksen toiminnan osalta.
 - Pelastustoimen varallaoloon kohdistuvia oikeudellisia ja taloudellisia riskejä vähennetään palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä (Keuruu paloaseman pelastustoiminnan 24/7-valmius). Keuruun paloaseman 24/-valmiuden kärkiyksikön aloitusta on siirretty vuodelle 2026.
 - Jyväskylän toimintavalmiuden puutteiden korjaaminen ja siihen liittyviä kustannuksia aiheuttavat toimenpiteet (toimipiste/henkilöstö/kalusto) toteutetaan suunnitelmallisesti vuoden 2026 aikana (henkilöstösiirrot /-rekrytointi ja toiminnan aloittamisen ajoitus). Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston korjausmääräys.
 - Pelastustoiminnan hälytysvasteiden sekä varallaolojen tarkastelu ja siitä saatavat säästöt.
 - Käyttötalouteen ja talousarvion investointiosaan vaikuttavia kalustohankintoja on karsittu ja suunnitelmallisella ajoittamisella saadaan aikaiseksi konkreettisia kustannuksia vähentäviä vaikutuksia vuodelle 2026.
 - Pelastusajoneuvojen hankintasopimus kilpailutettiin vuonna 2024, säästää vuodelle 2026 0,125 M€ ja koko hankintakaudelle 0,5 M€.
 - Saarijärven paloasemainvestointi siirretään vuodelle 2027.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali- ja terveystalvet

- Sosiaali- ja terveystalvetuissa organisaatiota uudistettiin 1.1.2025 ja 1.5.2025 alkaen. Organisaatiomuutosten myötä johtamistehtävistä on vähentynyt yhteensä n. 30 johtaja-/päällikkötason tehtävää vuoden 2025 aikana ja sosiaali- ja terveystalvetuiden palvelukokonaisuuksia on koottu yhteen uudella tavalla. Muutoksilla on tuettu laajempien kokonaisuuksien johtamista asiakkaiden ja potilaiden palvelu- ja hoitoketjujen osalta sekä toiminnallisesti palvelukokonaisuuksien yhteensovittamista ja integraatiota. Johtamisen tiivistämisellä on saavutettu taloudellisia säästövaikutuksia.
- Kuluvana vuonna on toteutettu myös merkittäviä palvelurakenteen muutoksia ja muita toiminnallisia muutoksia. Tämän hetken arvion mukaan tehdyillä toiminnan muutoksilla saavutetaan vuoden 2025 aikana noin 37 miljoonan euron vaikutukset toimintakuluissa. Koko vuoden tulos on kuitenkin toteutumassa suunniteltua heikompana. Kesän aikana yhteistoiminnassa käsitelty säästötoimenpiteet, mm. henkilöstön laajat lomautukset ja vuokratyövoiman hankinnan lopettaminen toteutetaan vielä syksyn aikana.
- Sosiaali- ja terveystalvetuissa kiinnitetään erityistä huomiota etenkin niiden palveluiden kustannuksiin ja kustannusten kasvuun, joiden osalta kansallisessa vertailussa kustannukset poikkeavat merkittävästi muiden hyvinvointialueiden kustannuksista. Näitä palveluja ovat vammaisten ympärivuorokautinen asuminen, ikääntyneiden kotihoito, terveydenhuollon perustason vastaanottopalvelut, sekä lastensuojelun palvelut. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvetuiden kustannuksia on tarkasteltu valtionhallinnon ohjauksessa muutostukikeskusteluissa ja arviointimenettelyssä vuoden 2025 aikana.
- Vuoden 2026 rahoitus ei mahdollista nykyisen laajuisia palveluita eikä nykyisen kaltaista palveluiden kustannustasoa, joten palveluiden tasoa ja peittävyyttä sekä palvelutuotannon rakenteita ja tuottavuutta sekä ostopalveluiden kustannuksia on tarkasteltava. Palveluiden myöntämisen perusteisiin on tehty muutoksia, niitä on tarkasteltu suhteessa talouteen ja arvioituun palvelutarpeeseen sekä rahoituksen mahdollistamaan palveluiden laajuuteen.

Sosiaali- ja terveystaloudet

- Talouden sopeuttamista jatketaan talousarviossa 2026. Sosiaali- ja terveystaloudet toimintakate on – 963,7M€ ja se on 30,6M€ vähemmän kuin kuluvan vuoden muutetussa talousarviossa.
- Vuoden 2026 talousarvioesitys sisältää 42,0 M€ talouden sopeutustoimenpiteitä.
 - Palvelurakennemuutoksia, henkilöstövähennyksiä tai henkilöstörakenteen ja -mitoituksen muutoksia, palvelutuotantotavan muutoksia, palveluiden myöntämisen perusteiden muutoksia ja palveluverkkomuutoksia
 - Merkittäviä palvelurakenteen muutoksia toteutuu lastensuojelun laitoshoidon eri tasojen asiakkuuksien tarpeenmukaisella määrittelyllä ja varhaisen tuen palveluiden painopisteen vahvistamisella resurssia lisäämällä ja oman palvelutuotannon lisäämisellä lastensuojelun laitoshoidossa.
 - Ikääntyneiden palveluissa lisätään yhteisöllisen asumisen muotoa raskaampaa ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ehkäisten ja paikka tarvetta vähentäen.
 - Terveystaloudessa avoterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon psykiatria yhdistetään, toimintaa vahvistetaan purkamalla päällekkäisiä toimintoja ja uudistamalla toimintamallia kokonaisvaltaisesti.
- Keskeisenä palveluiden yhteisenä tavoitteena on edelleen kasvattaa digitaalisten palveluiden osuutta, vakiinnuttaa ja laajentaa olemassa olevia sähköisen asioinnin kanavia sekä ottaa rohkeasti käyttöön tekoälyn mahdollistamia keinoja asiakas ja potilastyössä. Sosiaali- ja terveystaloudet ammattilaisten käyttöön otetaan tekoälyn mahdollistamia keinoja käyttöön kaikissa niissä toiminnoissa joissa toimintamalli vapauttaa ammattilaisen aikaa muuhun työhön.
- Koko toimialan yhteinen ympärivuorokautinen palvelutuotannon tilannekuva pidetään yllä sosiaali- ja terveystaloudet 24/7 tilannekeskuksessa. Tällä toiminnalla tuetaan palveluiden jatkuvuutta ja yhteistyötä sekä lisätään resurssien tehokasta käyttöä normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Koko alueella toimiva 24/7 palvelutuotanto toimii näin koordinoitusti, yhteistyössä ja kustannustehokkaasti.
- Sosiaali- ja terveystaloudet palveluiden integraatio, hoito- ja palveluketjutyö, on painopisteenä talousarviokaudella.

Sosiaali- ja terveystalvet, palveluverkko vaihe 2

- Palvelutuotannon toimintamallien uudistaminen mahdollistaa monikanavaisen palveluverkon tarkastelun sekä arvioinnin toimintaan tarvittavista tiloista sekä tiloista joista voidaan luopua. Palveluverkon toisen vaiheen muutoksilla vastataan myös kansallisiin tavoitteisiin palveluiden peittävydestä verrattuna muuhun manner-Suomeen, sekä vähennetään kustannuksia jotka aiheutuvat mm. vajaakäyttöisistä tiloista.
- Talousarvio 2026 sisältää sosiaali- ja terveystalvet palveluverkkoesityksen toisen vaiheen muutokset.
- Palveluverkon muutoksilla on arvioitu olevan kokonaisuudessaan noin 18,6M€ vuositason kustannusvaikutukset, vuonna 2026 näistä toteutuu osa päätöksen toimeenpanon aikataulun vaikutuksesta johtuen. Lisäksi palveluverkossa luovutaan yhdestä 12M€ uudisrakennusinvestoinnista, järjestämällä palvelutuotantoa uudella tavalla ja tarjoamalla palvelut muissa toimipisteissä.
- Palveluverkko vaihe 2, erillinen materiaali

Sosiaali- ja terveystalvelut, palvelustrategia

- Sosiaali- ja terveystalveluiden palvelustrategia on talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten. Palvelustrategia muodostaa kokonaisuuden palveluverkon ja talousarvion kanssa. Se tukee vahvasti hyvinvointialuestrategian toteuttamista ja toiminnan sopeuttamista käytettävissä olevaan rahoitukseen. Lisäksi Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma tulee täydentämään palvelustrategiaa.
- Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian tavoitteena on rakentaa ihmislähtöiset, vaikuttavat ja kestävät talvelut, jotka turvaavat keskisuomalaisen hyvinvoinnin ja terveyden läpi elämänkaaren. Palvelustrategia linjaa, miten uudistamme palvelutuotantoa niin, että talvelut ovat oikea-aikaisia, helposti saavutettavia ja yhdenvertaisia, sekä vastaavat väestön muuttuvaan tarpeeseen.
- Palvelustrategiaa ohjaa ajatus siitä, että hyvinvointialue ei toimi yksin, vaan kumppanuudessa kuntien, järjestöjen, yritysten ja asukkaiden kanssa. Yhdessä rakennamme talveluja, jotka tukevat arjen sujuvuutta ja vahvistavat asukkaiden omaa roolia ja vastuuta hyvinvoinnistaan.
- Sosiaali- ja terveystalveluiden palvelustrategia, erillinen materiaali

Toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne

Toiminta- ja taloussuunnitelma sisältää

- **Yleisosan**, jossa kuvataan hyvinvointialuetasoisesti toimintaympäristön tilannetta ja hyvinvointialueen suunniteltua toimintaa
- **Käyttötalousosan**, jossa kuvataan tarkemmin talousarvion määrärahat sekä toimiala-, vastuualue- ja palvelualuekohtaiset toimintasuunnitelmat sekä talouden tasapainottamisohjelman ja sopeuttamistoimenpiteet vaikutuksineen
- **Tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan**, jotka sisältävät hyvinvointialuetasoiset talouden laskelmat
- **Investointiosan**, joka sisältää suunnitelman hyvinvointialueen omaan taseeseen tehtävistä investoinneista
- Suunnitelma sisältää strategian tavoitteiden mukaiset seurantaindikaattorit ja niiden tavoitetasot sekä kansallisen vertailutiedon. Nämä indikaattoritiedot raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Talousarvion käsittelyn eteneminen

Talousarvion käsittelyn eteneminen

- Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistaan 8.10.2025
- Lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet voivat ottaa kantaa hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen. Toimielinten lausunnot loka-marraskuussa.
- Aluevaltuuston lähetekeskustelu talousarviosta 4.11.2025.
- Käynnissä olevien yhteistoimintaneuvottelujen lopputulos käsitellään aluehallituksessa 26.11.2025.
- Aluehallitus käsittelee talousarvioesitystä 25.-26.11.2025 talousarvioseminaarissa ja antaa esityksensä aluevaltuustolle 26.11.2025.
- Aluevaltuusto käsittelee talousarvion 9.12.2025.
- Aluehallitus vahvistaa käyttösuunnitelmat alkuvuodesta 2025.

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille